

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Az Eötvös-alap.

Irta: Kováts Elemér.

Az Eötvös József báróról, az első közoktatási ügyi miniszter nevére, elnevezett tanítói segély alapnál oly személyi és anyagi ügyek merültek fel, amelyek minél előbb rendezendők.

Nem gyanúsítok, nem bántok senkit, de mint tény kimondom, hogy a vezetésben minden áron érvényesülni akaró elemek oly személyi torzskodásokat szítottak, amelyek egy cseppet sem illenek az ugynevezett tanítói *karakterhez*. Ami pedig az anyagiakban tapasztalt hiányokat illeti, egy kis türelemmel és megfontolással házilag is elintézhető, rendezhető lehetne volna.

Hanem hát le kell szögeznünk azt a tényt is, hogy a vezetésben minden áron érvényesülni akarók, nem mások, mint a tanítóság szabadkőműves velleitásai, akik a felekezeti tanítóságra való tekintet nélkül a vezetést ha szép szóval nem lehet, terrorral akarják kisajátítani. És pedig valószínűleg azért, hogy az alap kebelében levő két intézet ifjúságának szelleme az általuk vallott s több mint valószínű nemzetközi világnézet körébe terelődjék. Ami ellen természetesen nekünk katolikusoknak, de a hithű protestáns atyáinkfiainak és zsidó kartársainknak nemcsak érellyesen tiltakoznunk, hanem mindent el is kell követnünk arra nézve, hogy respektáljanak bennünket.

Ha valamely tanító szabadkőműves s mint ilyen tagja az alapnak, nagyon természetes, jogainak érvényesülésére kétségtelen jogai vannak, de mert a szabadkőműves tanítók a tanítók egyetemességének csak egy jelentéktelen töredékét képezik, természetesen tiltakoznunk kell azon törekvésük ellen, hogy a vezetést teljesen maguk javára sajátítsák ki. Mert csupán azért, mivel ők szabadkőművesek, egy jöttával sem előbbre valók, mint mi felekezeti tanítók, az alap kezelését illetőleg semmi néven nevezendő elsőbbséggel sem bírnak s abbéli törekvésük a többi tanítóra nézve a legnagyobb sérelemnek minősítendő.

Sérelemnek* az alap tradíciójánál fogva is, mert sem Péterffynek, sem Lakitsnak, sem mondjuk meg őszintén az alap érdekében sokat áradozó Ujvárynak, a budapesti intézetet a legnagyobb tapintattal vezető Józsa gondnoknak, sem az alap legnagyobb jötevőjének Wlassich Gyula volt kultuszminiszterünknek távolról sem volt szándékában az Eötvös alapot akár egy szektát követő elemek javára létesíteni, akár vezetését azok részére kiszolgáltatni.

Egyszer egy ragyogó szavú főpap azt kérdezte tőlem, vajon az Eötvös-alap valóban szabadkőműves intézmény-e? Én megnyugtatólag azt válaszoltam neki: nem az, minthogy nem is az. Az alap az ország egyetemes tanítóságának *első jóléti*, életképes szociális intézménye. És úgy tudom most is, hogy az ág. evang. vallású Péterffy a Magyarország bíboros hercegprimásának közeli rokona a róm. kath. vallású Lakits nem voltak szabadkőművesek. Sőt úgy Péterffy, valamint Lakits a hitvallás erkölcsös szellemében való népoktatás hirdetői voltak mindenütt, ahol e tekintetben akár szóban, akár írásban nyilatkoznunk kellett.

Az alap tehát semmi körülmények között nem *szabadkőműves intézmény*, miért is a szabadkőműves tanítóknak a vezetés kisajátítására való törekvésük *visszaszorítandó!*

Azt az alapot, felekezeti különbség nélkül a magyarországi tanítók, bizonyos tekintetekből, egyetemessége létesítette és mert semmiféle szoros szervi összefüggésben nincs a különféle egyesületekkel, azért a tagok jogaikat nem képviselői, hanem ősi alapon gyakorolhatják az alap közgyűlésén.

Azért módfelett csodálkozom az Eötvös-alap elnökségének ama eljárása fölött, hogy míg a f. évi közgyűlés tárgyaira és az alapszabályok módosítására vonatkozó felhívást a vármegyei ált. tanítói egyesületek és tagozataik elnökségének megküldötte volt, a felekezeti tanítók, nevezetesen pedig a kath. tanítók egyesületeinek és köreinek nem küldötte volt meg. Pedig ha a törzskönyvbe betekint, meggyőződhetett volna arról, hogy sok felekezeti tanítói egyesület — így

az esztergomi is — részese az Eötvös-alapnak, továbbá nagyon sok felekezeti tanító van, aki nem tagja, mert nem köteles tagja lenni az áll. tanítói egyesületeknek.

A folyó évben a tisztikar, a választmány és az osztó-bizottság mandátuma lejár, új tisztválasztás lesz.

Trajtler Károly engedvén az úgynevezett tanítói közvéleménynek, elnöki állásáról lemondott, helyette az ügyeket Rakos István alelnök vezeti. Nem tudom kitől származik a gondolat, a jelen körülmények között; azonban igen helyes gondolat volt az elnökségre a tanítók igaz barátját, *Bárczy István* székesfővárosi polgármestert jelölni. Miután az érvényben lévő alapszabályok határozottan nem állapítják meg, hogy csak az alap tagja lehet elnök, e szempontból megválasztása ellen jogi érv nem emelhető. Egyébként sem volna valami nagy akadály, mert ha a jelölést elfogadja, módjában áll — ha eddigéle nem tette — összes jogokat gyakorolható alapító tagjává lenni.

Én a magam részéről a kijelölést megnyugvással fogadom, sőt nagy megtiszteltetésnek, mert kétségtelen, hogy a székesfőváros népszerű és tanítóbarát polgármestere kész nyereség az alap vezetésére nézve. Érdemes személye garancia arra nézve, hogy az alap fellendüljön, intézményeiben gyarapodjék és a Péterffy által vallott és tanúsított tolerancia minden irányban kiterjedjen. Más kérdés azonban, kik legyenek az alelnökök. És itt hangsúlyozzuk, hogy Rakos István nem lehet alelnök. Aki elnök létére így nyilatkozott, hogy: az őly tanító, aki gyermekét butító zárdaiskolába járattja, nem érdemel az Eötvös-alapból támogatást, az ilyen inhumánus, gyűlölettől elvakult embert nem szabad egy humanus intézet élére állítani.

Alkalmasaknak ítéljük a fővárosiak közül *Minke Béla*t vagy *Győrffy Jánost* s a vidéki tanítóság részéről a már egyízben volt alelnököt: *Ónódy Gusztáv* igazgató-tanítót.

Miután a jelen érvényben lévő alapszabályok idevonatkozólag nem nyújtanak közelebbi direktívákat, a magam részéről igen ajánlatosnak, sőt kívánatosnak tartom, hogy a katolikus tanítóság minél nagyobb számban jöjjön fel az alapszabályok által kijelölt augusztusi közgyűlésre, hogy az elnökség a tisztikar, a választmány, az osztóbizottság választásánál, országos számarányánál fogva, a legnagyobb súllyal érvényesüljön.

Katolikus tanítók tehát, akik tagjai vagytok az alapnak, ne kiméjletek sem fáradságot, sem anyagi áldozatot a feljövételre, hogy megakadályozható legyen, mikép a tanítóság egyetemességét képező alap vezetése egy szeparát törekvő konzorciumnak kisajátíttassék. Ha az alapnak tagjai, jogaik gyakorlásában, személyeik érvényesülésében legyen részük, de joggal megkívánhatjuk, sőt követeljük, hogy számarányunkhoz képest mi is érvényesülhessünk.

Az ifjúsági Mária-kongregációk.

Irta: *Miholicska János.*

A mai fölötté zavaros, társadalmi, élet- és világtelfogások ellenére is mindenki által egyértelműen elfogadott igazság, hogy az emberi mint, gyermeket és ifjút *nevelni* kell, részint, hogy kifejeztesse benne az általános emberi tulajdonságok, továbbá, hogy lelkiülete és érzülete a szép, jó és nemes fele irányítsanak, részint pedig, hogy neveléssel alkalmassa tegyék az életben való boldogulásra. Az iskolák működése ellen a legfőbb panasz mindeddig az volt és meg most is az, hogy az iskola egész munkája a tanításra összpontosul és feladatát az ismereteknek nyújtásával megoldottnak tartja, ahelyett, hogy az ifjúság rendszeres irányú nevelésével úgy kedélyi és érzelmi, mint praktikus vonatkozásában is foglalkoznék. Hogy ezen panaszok mennyire jogosak és hogy a jelen iskolája mennyire igyekezik a miutait ezen meg a paedagógusok által is elismert hiányait javatenni, arról ezen alkalommal szólni nem kívánunk, teny azonban, hogy az iskolák egy részénél öröndetes haladás mutatkozik az iskolai nevelésnek hatályosabbá tétele ügyében. De milyen különös, hogy amíg egyfelől nagy szóval azt hangoztatják, hogy az iskola nem *nevel*, csak tanít, tomi az ifjúságot a legtöbb esetben meg nem értett ismeretekkel, addig másfelől tiltakoznak az ifjúság nevelésének egy olyan intézménye ellen, amely tisztán és egyedül *neveloen*, még pedig a legnemesebb értelemben, hat a jövő nemzedékre, hogy tökéletesebb, eszmenyibb életre nevelje.

Tudvalevő, hogy az iskolai nevelésnek ezen hasznos, újabb időben viragzasan indult intézménye, amely a közelmúltban annyi tamadásnak ki volt téve: az ifjúsági iskolai *Mária-kongregációk*.

Bármit is tegyen az ellentábor, mi ezekből nem engedhetünk. Hogy ezen vallásos egyesületeknek nagy befolyásának kell lennie az ifjúságra, mutatják a heves tamadások is, mert ahol nincs veszteni valójuk a bizonyosaknak, hanem a malmukra érzik hajtani a vizet, ott ok bölésen hallgatnak. De mi épen azért nem engedjük a fegyvert kicsavarni a kezünkől, amellyel nem is tamadunk, hanem védekezünk és oltalmazzuk a mi ifjúságunkat oly irány követésétől, amely nekik üdvöt és boldogságot sohasem hozhat.

Mit is akarnak tulajdonképen ezen kongregációk? miért buzgózkodnak ezekben lelkes, az ifjúságot lelkiük mélyéig szerető és jövőjükert aggódo egyházi férfiak annyi fáradsággal?

Semmi mást nem akarnak ok, csak *nevelni*, lelki kincsekkel megajándékozni az ifjúságot. *Nevelni* Isten, az Ur Jézus szellemében és ezen szellem alapján bennük azon erényeket kifejezteni, amelyeknek gyakorlását a szülő, a társadalom, a haza a jól *nevelt* embertől megkíván. Ugy-e ez nagy bűn. Ez olyan dolog, amit hazánk jövője érdekében meg nem engedhető. Meg nem engedhető még akkor sem, ha azt az egyedül illetékes tényező: a szülő maga kívánja is. Nemde, ez liberális gondolkodás.

A szülők tiszteletet és halát kívánnak gyermekeiktől, hogy azok ismerjék el azt a sok jót, amit velök gyakoroltak és hogy mindezért derék, becsületes emberekké váljanak. Hol van ez szebben megírva, mint az Isten negyedik parancsolatában: Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű légy a földön! És hol iparkodnak ezen parancsolatot mélyebben az ifjúság szívébe véetni és eslekvő tettekben jobban kifejezésre juttatni, mint az ifjúsági *Mária-kongregációkban*?! Fékevesztetten rohan a mai társadalomnak nagy része az erkölcsi súlyedés felé. Ettől a fiatalságot visszatartani, jobb belátásra bírni és tiszta erkölcsi elhatározásokra vezetni, ezt akarják a nevezett egyesületek elérni. A haza jobb sorsát csakis szilárd és erkölcsös jellemű honfiak és honleányok biztosíthatják. Erős jellemeiket képezni, erre törekednek azon önzetlen barátai a jövő generációnak, akik szorgalmas tanulásra, munkás életre, jó magaviseleltre buzdítják és állandó ráhatással nevelik a kongregációk tagjait. Hány szülő örül, ha gyermeke fölféttetik a *Mária-kongregációba*, jól tudván, hogy ott csakis jóra és szépre nevelik.

Ime a nagy Apponyi Albert gróf példája, aki mintaképe a hazafias és emberi erényeknek világszerte, ő mondotta az ország színe előtt, hogy forró kívánsága az, hogy fia is így és azon körben neveltesse, mint ő.

Mit is hangoztatnak a kongregációk ellenesei? Semmi egyebet nem tudnak ellenük állítani, mint azt, hogy vallásos szellemben nevelik az ifjúságot és hogy hitű, az életben is magukat azoknak valló és aszerint cselekvő néket képeznek. Halld csak magyarom, oda jutottunk volna Szent-István birodalmában, hogy már ezt sem szabad megtennünk. Itt e földön: *Mária* országában! — Tétéles törvényeink írják elő, tehát kötelességgé teszik, hogy minden iskolánknak vallás-erkölcsös nevelésben kell a tanulókat részesítenie. Ha pedig a vallás-erkölcsös nevelés a cél, megtagadhatják-e akkor azon eszközöket és intézményeket amelyek annak elérésében munkálkodnak? Az ifjúsági *Mária*-kongregációktól féltik Magyarországot jövőjét. Pedig: Virágos kert volna híres Pannónia, mely kertet öntöze híven *Szűz Mária*. Millió és millió magyar ajk zeng ma is himnuszokat az Istenanya tiszteletére, hogy legyen szószólónk *Fiánál* éretünk. És zengjük csak hátor szívvel, erős lelkesedéssel a régi enekkel: Tudod, hogy Szent-István örökségben hagyott, Szent-László király is minket Reád bízott. Magyarországról, romlott hazánkról, ne felejtkezze el, szegény magyarokról!

Legyenek nyugodtak elleneseink, nem ők fogják a hazát megmenteni, hanem azok, akik, miként a majd ezeréves multban, *Mária*, az Istenanya, tiszteletétől áthatva, lelkük teljes hevéllel küzdöttek a *Mária*-lobogók alatt a haza érdekeiért. A vallásos szellem volt az, amely önzést nem ismerve, vért, életet, vagyonát áldozott a hazáért. És azért *Mária*-leventék és érdemes nevelők bátran előre! Folytassátok csak tovább az oly szép eredménnyel megkezdett munkát, amelynek célja: erős hitű, mely vallásos meggyőződésű honpolgárokat nevelni. Sőt ki kell fejleszteni a *Mária*-kongregációkat. Szép és hálás tér nyílnék erre az *ismétlősök* körében. Nagy szükség van a fiatalágnak különösen ebben a veszedelmes korban, amikor a fiatal szívben és agyban minden forr, erős, vezető kézre, amely őt a helyes úton megtartsa és megvédi az élet kísértései és csábításai szemben. Aki csak egyszer is jelen hatását a *Mária*-kongregánisták felavató ünnepén, láthatta azt a nagy hatást, amit az így a jelöltekre, mint az egész közönségre gyakorol. Ézt a mély lelki benyomást lehetetlen hármily iskolai ünnepséggel elérni. Hogy pedig ez nem múló eredmény és hogy befolyással van az ifjú egész egyéniségére, arról számos tapasztalattal számolhatnánk le.

Szűk e lapok kerete arra, hogy a kongregációk minden *nevelő* hatására kiterjeszkedjen, mert hiszen akkor nemcsak a vallásos szellem hatásait kellene részleteznem, hanem arról is kellene írnom, hogy mennyire jó az ifjúságot a társulási szervezés formáival és azokhoz való alkalmazkodással megismertetni, hogy azok körében működni megtanuljanak. Soraim célja csakis az volt, hogy a kongregációk nagy *nevelő* fontosságát vázlatosan kimutassam és újaknak létesítésére, valamint a meglévőeknek támogatására a figyelmet felhívjam, mert az ifjúsági *Mária*-kongregációkat hazánknak *keresztény* szellemben való meújodásában fölülte fontos tényezőknak tartom.

A tanítóképezdei tanárok nyári tanfolyama.

Irta: Kőrödy Miklós.

I.

A tudomány halad. Aki nem élnek a tudomány központjában, nem is sejtik, hogy a haladás milyen lépésekben történik. Az egyetemi tanárok rendkívül fel vannak szerelve kísérletező eszközökkel. Ők maguk is, mint kiváló elmék szakjukban szüntelenül találják fel újabb és újabb eszközöket, amelyekkel a szemük elé tűzött igazságot jobban és jobban megközelíthetik. Ez a körül-

mény indokolja az ismét és ismét megtartott továbbképző tanfolyamokat. Érdekes ugyanis maguktól a tudomány képviselőitől hallani, hogy hol is tart a tudomány. 1911. nyarán július 3-tól július 23-ig azt hisszük az egész országban megtartott továbbképző tanfolyamok között legértékesebb és legérdekesebb volt a tanítóképezdei tanároké. Tudjuk, hogy Pozsonyban, Kolozsvárt, Baján, stb. voltak tanítókat továbbképző tanfolyamok, ezenkívül a pedagógiumban a polgári iskolai tanárok is két héten át hallgattak előadásokat, mégis fenn kell tartanunk azon állításunkat, hogy a legérdekesebb a három hetes tanítóképezdei tanári tanfolyam volt. Ennek két oka van. Egyik az, hogy mind egyetemi tanárok voltak az előadók s a miniszterium egyaránt bevonta a műegyetemet (dr. Schafarzik Ferenc s dr. Vázsony Lajos), valamint igénybe vette a tudományegyetemet is. A másik ok, hogy természettudományi előadások folytak geológiából, fizikális kémiából, növény- és állatbiológiából, technológiából. A harmadik körülmény ami e tanfolyam fontosságát emelte, az volt, hogy az egész dolog az időközben megjelent tanítóképző-intézeti tantervvel állott szoros kapcsolatban s az volt a célja, hogy a tanárok a tantervbe lefektetett új elveket jóformán maguktól a tanterv szerzőitől hallják és tanítványaikra nézve a tudomány legújabb álláspontja szerint tájékozódjanak. Már maga a tény, hogy természettudományi előadásokról van szó, nagyot jelent. Ugyanis a természettudományok haladása nem véletlentől és nem egyes tudósok kitaró működésétől függ, hanem az egész emberiség együttes törekvései, megfigyelései és közszükségletei teremtik meg a természettudományok előrehaladását. Hogy valóban közszükségről van szó, ezt semmi sem igazolja inkább, mint az a körülmény, hogy a tanfolyamot rendező vallás és közoktatásügyi miniszterium az előadásokkal a legszorosabb kapcsolatba hozta mindazon gyáraknak és intézeteknek megtekintését, amelyek azon célból állították, hogy a tudomány bennük gyakorlatilag felhasználassék. Ilyenek voltak a pincemesteri tanfolyam, kertészeti tanintézet, magyiszgáló állomás, ampelológiai intézet, műegyetemi agyagipari gyűjtemény stb.

Az irodalmi vagy történelmi kérdéseknél egy véletlen felfedezés, valamely nem is sejtett okmányok napfényre vetődése az egész tudományos világ gondolkodására döntő lehet, a természettudományok haladása, bár ott is vannak váratlan felfedezések, mégis állandó, tudatos, tervszerű menetben történik s a véletlen legfőbb gyorsítja, de nem dönti el a haladásnak kérdéseit. A szóban forgó tanfolyamon a biológia dominált. Ez sem véletlen. Az emberiség rendkívül szeretne bepillantani az élet titkaiba. Már a Prometheusról szóló hitrege mutatja, hogy a legrégebbi korban is az életszakra kérdése foglalkoztatta az emberiséget. Mózes meg egyenesen beszél a Teremtő tényéről, hogy az Isten az emberbe halhatatlan lelket helyelt. — Mi sem természetesebb, mint az a következmény, hogy a természettudományokban roppant haladás tett emberiség azzal az önbizalommal induljon felfedező útra, hogy az élet titkaiba belé fog pillantani. Ez a körülmény az állat- és növény-biológiát villamos gyorsasággal viszi előre. Meg van ennek különben a gyakorlati indoka is, mert minél mélyrehatóbban belepillant az emberiség az élet titkaiba, annál tökéletesebbé teheti az emberi életet.

És csakugyan óriási haladás történt a biológiában, miként a szóban forgó tanfolyamon a tudós professzorok ezt hatalmasan demonstrálták. A haladás két irány felé történik. Egyik azon módszerek tökéletesítése, a melyekkel a vizsgálódás történik, a másik magának a természettudományi igazságnak megállapítása. Miután minden új felfedezés, ami egyáltalán történik, mint szenzáció nyomában átmegy a köztudatba, ez okból reánk nézve a módszerkérdés a fontosabb. Ugyanis, mi hallunk pld. erjedésről, tudjuk azt is, hogy az erjedés, legyen az szesz vagy ecetes erjedés, mindig valamely mikroszkopi növénykének munkájának eredménye vagy olyan tünet, mely a fermentumok működésének utánpótlása. Hát ez így nagyon szép s Pasteur az iskolája valóban csoda dolgo míveltek, amikor a fermentációt megvilágították. E

azonban a mi szellemi életünk szempontjából jóformán holt tőke mindaddig, valameddig nem ismerjük:

1. a fermentumokat (apró, göröcsövi növénykék),
2. a fermentumok életműködését (táplálkozásukat, szaporodásukat),
3. azon módszereket, a melyekkel a fermentum életműködése megvilágítható (göröcsövezés, tenyésztés, vegi hatások, hőhatások, stb.),
4. a fermentumok gyakorlati alkalmazásának módjait,
5. azon eszközöket, amelyekkel a fermentumok tanulmányozhatók és felhasználhatók. stb. Különösen a tanítóra nézve fontosak a módszerek, mert a módszer ez esetben azon gyakorlati ismeret, amellyel magát a tudományos igazságot terjeszteni lehet. A tanítás pedig semmi egyéb, mint az ismeretek terjesztése. Innen van, hogy igénytelenségem mindenképen indokoltnak találja egy-két dolgot elmondani azokból, amit a tanfolyamon látni, hallani szerencsém volt, mert meggyőződésem, hogy a tudomány igazságainak terjesztésére a legjobb eszköz a jó módszer s ilyet valóban volt alkalmunk a tanfolyamon szemlélni.

A tanítóképezdei módszertan s ugyancsak a gyakorlóiskolában használatni szokott módszerek inkább csak általánosságban nevezhetők módszernek, de nem egyúttal a részletkérdések megoldása tekintetében is. Például ott van a számtantanítás módszere. Ha az ember be megy az orsz. tanszermuzeumba, talál 20—30-féle számológépet, tehát ugyanennyiféle számtantanítási módszerrel is találkozhat. Igen könnyen behozható, hogy ezek egyike sem ér semmit. Épen a tanfolyamon történt két igen eredeti eset. Az Ében Mihály-féle híres számológépet a tanszermuzeum igazgatója, kinek ezer másféle elfoglaltsága van, meg akarta mutatni a jelenlevő tanároknak. Előre kijelentette, hogy noha már valami tízszer megtanulta a használatot, valószínűleg nem fogja tudni s mindjárt bele is kezdett a gép használatának magyarázatába, de bizony ez nem sikerült. A jelenlevő harminc tanár valamennyi mennyiségű tanítást tanítóképezdében, tehát a számolás módszerét is kell tanítaniok és így a híres Ében-féle számológépet is ismerniök kell. Azonban egy sem mert jelentkezni, hogy a nem elég sikeres bemutatást elvégezze, hanem mindenki menekült a gép tájékaról. Vagyis olyan ördögös szemléltető eszközzel állunk szemben, amit felnőtt embereknek is esetről-esetre tanulmányozni kell, hogy helyesen használhassák s egy ilyen masinériával akarják a hatéves gyermekeket számolni tanítani. Mindenesetre olimpiai kacaj lehet eme felfogásnak jutalma. A másik eset sokkal jobb volt. Véletlenül jelen volt maga a feltaláló és ott volt a gépe is. Nyomban követelték tőle a tanárok, hogy mutassa be. Legelőször is a gép tagadta meg a szolgálatot s csak hosszas romboló munkával sikerült a gépet annyira szétvenni, hogy a benne rejlő titkokat látni lehessen. Ez annyira bosszantotta a feltaláló urat, hogy rendszeres bemutatást nem vihetett keresztül s a vége az lett, hogy a jelenlevők ma sem tudnak többet erről a gépről, mint amielőtt látták volna, legfőleg azt tudják, hogy egy használhatatlan géppel több van a világon. Ime tehát a népiszkolai módszereknek meg van a maguk baja. Sem a módszer, sem azoknak eszközei nem elég jók, hogy velük sikert lehessen elérni s ennek az az oka, mert a gépeket úgy szerkesztik, hogy velük általános elveket szemléltessenek. A magasabb studiumkörökben a dolog nem így áll. Ott minden egyes igazságnak a szemléltetésére egyetlenegy eszköz van. Pl. Mágocsi Dietz Sándor megszerkesztette a növénynyalábokat drótból és pedig úgy, hogy a nyalábokat körülvevő többi részek nem léteznek. Ezzel az eszközzel az egyetemi tanár úr semmit sem szemléltet mást, mint a növények edénynyalábait. Vagy menjünk el a pedagógiumi biológiai szertárba, ott találunk gépeket vagy preparátumokat, amelyeket semmi másra nem használnak, mint egyetlenegy gondolat megvilágítására. Mihelyt valamely szemléltetési eszköz több gondolatot akar megtestesíteni, mindjárt komplikálttá lesz s annyira összezavarja a dolgokat, hogy rajtuk eligazodni nem lehet. Mihelyt pedig egy szemléltetési eszközt, mint eszközt külön kell tanul-

mányozni, akkor célját téveszti, mert maga az eszköz válik csudává, valamely ördögös masinériává s akkor a figyelmet elvonván, a szemlélő többé nem a ténny keresi, hanem a szemléltetési eszközt igyekszik megérteni. Hiszen minden bűvészet és minden köklerség ezen alapul, az iskolát pedig mindenáron meg kell szabadítani a bűvészetektől és misztikus látványosságoktól s ezt teszi a magasabb tudomány, még pedig oly kézzelfogható módon, hogy mondhatom a növény élettani és állatélettani szemléltetési eszközöknek egyetlenegy példányát sem láttam, holott egész termek vannak ilyenekkel telítve, amelyeket az elemi iskolában felhasználni nem lehetne. Érdemes tehát részletesen foglalkozni a néptanítónak emez eszközökkel s az eszközökhöz kapcsolt módszerekkel, mert ezen az úton a tanítás merőben átalakul. Van ezenkívül a tudományos módszernek egy másik sajátja, talán azt mondhatnám a fent leírtaknak talán épen a megfordítottja s ez az, hogy azt a tudományos igazságot másképp bemutatni nem is lehet. Pl. a vérkeringés megmutatására alig van jobb mód, mint a béka nyelvének, avagy az aranyhalacska farkának göröcsö alá helyezése. Számos olyan kísérlet van, amelyek mással nem helyettesíthetők, mert ha lehetséges is ugyanezen tényeket más alakban bemutatni, de az eredmény sohasem kielégítő. A módszereknek ugyanis bizonyos történelmi fejlődésük van. Elmés, zseniális emberek, hogy felfedezéseiket be is bizonyíthassák, kiváló ötletes módokat eszeltek ki, e módokat egyes szerszámokat készítettek s ezek az eszközök és módok csálhatatlanok. Így állván a helyzet, azon célból, hogy megmutassuk, miszerint a legfelsőbb tudományos igazságok ép oly egyszerűen szemléltethetők és ép oly könnyű módszerrel adhatók át a népiszkolában is, mint a legegyszerűbb hétköznapi tények. Ez okból a képezdei tanárok tanfolyamának menetét ezután következő közleményeimben be fogom mutatni, főszólyt helyezve a módszerre és a kísérleti eszközökre. Ezzel az volna igénytelenségemnek célja, hogy egyrészt a köznek is hasznára legyen az, amit mi képezdei tanárok csupán 30-an élveztünk, másrészt hogy a tanítóságban felkeltsem az érdeklődést ezek iránt a dolgok iránt s rámutassak arra, hogyan lehet forrásmunkák segítségével a tudomány mai előhaladott állapotát népszerűvé tenni.

Keresztény szociális ügyek.

Támadás a keresztényszociális tanítóság ellen.
Mint lapunkból annak idején értesültek kártársaink, a budapesti katolikus vallású tanítóság egy része «Keresztény Tanítók Országos Egyesülete» név alatt tömörült s egy «Keresztény Tanító» című lapot indított meg. Ez a lap legutóbbi számában nekírint az Országos Katolikus Tanügyi Tanács keresztény szociális szakosztályának s mint hogy Magyarország minden számbavehető tanítója tagja ennek a szakosztálynak, elmondhatjuk, hogy a támadás a magyar katolikus tanítóság összessége ellen irányul. Hogy a «Keresztény Tanító» támadó cikkéről olvasóink ak jelentéktelen csoportján kívül a hazai katolikus tanítóság nagy egyeteme is tudomást szerezessen, azt e helyen egész terjedelmében leközöljük.

«A mi a kongresszus tevékenységében a jövőre nézve aggályt keltő, az a katolikus tanítóknak az O. K. T. Tanács kebelében szervezett szociális szakosztályba tervezett tömörítése.

Eltekintve attól, hogy számos jel mutat arra, hogy ez a katolikus tanítói karnak politikai, még pedig pártpolitikai célokra való felhasználását, illetőleg pártpolitikai szempontok szerint való irányítását eredményezheti, a tanítóknak szociális szervezetbe való tömörítése nem helyeselhető törekvés azon ellentmondásnál fogva, mely a krisztianizmus és a mod. szocializmus között fennáll.

A kereszténység szelleme es a modern szocializmus

az eszköz
vá s akkor
a tény ke-
megérteni,
ezen alapul,
ani a buvé-
ezt teszi a
gható mó-
llatlettani
nyát sem
kel telíve,
m lehetne.
tanítónak
módszerek-
lakul. Van
sajátsága,
án épen a
s igazságot
ingés meg-
nyelvének,
helyezése.
m helyet-
yeket más
kielégítő.
fejlődésük
üket be is
szeltek ki,
ek s ezek
y állván a
rint a leg-
ien szem-
atók át a
pi tények
menetét
mutatni,
zőkre. Ez-
gyrészt a
i tanárok
tóságban
ránt s rá-
gitségével
vé tenni.

k.

gl ellen.
ársaink,
y része
év alatt
ot indi-
íront az
resztény
arország
a szak-
a ma-
irányul.
ól olva-
katho-
szerez-
özöljük.
re nézve
D. K. T.
yba ter-
a, hogy
dig párt-
politikai
zheti, a
ése nem
fogva,
között
alizmus

között semmi közös vonás nincs, sőt e kettő kiegyenlíthetetlen ellentétben áll egymással. Bár a szó igazi értelmében vett szocializmus — de ami a szó modern értelmében nem szocializmus — a kereszténység fundamentális elveivel ellentétben nincs: **a konkrét életben úgy áll a dolog, hogy szocializmus és krisztianizmus egymást kizáró tényezők.** A keresztény szocializmus nem szocializmus a szó modern értelmében: a modern szocializmus pedig nem keresztény az evangélium szelíme szerint. A szocializmus, hogy érvényesüljön, simu a modern áramlatokhoz: a krisztianizmus, hogy erejét fönntartsa, szembeszáll a szellemével meg nem egyező irányzatokkal. Már most az ellentétes fogalmaknak ez a végzetes egybekapcsolása azt eredményezi — amint e sorok írójának a püspöki kar egyik legtekintélyesebb tagja tapasztalataira hivatkozva mondotta — hogy a keresztény szocialista az eszmék rejtéljét vitelve, igen könnyen elfelejti, **hogy keresztény s leszen pusztán szocialista.** Ezek a főpásztori szavak önként eszembe jutottak, mikor a *szociális szakosztálynak a képesítéshez nem kötött kántori funkciók tárgyában hozott agresszív módorú és éleshangú határozati javaslatát hallottam*, amely a gyűlés szelidlelkű, a tanítókkal együttérző, annak sérelmeit magáévé tevő s azt orvosolni is tudó fővédőjének közvetítő propozíciójával szemben is érvényesülni akart.

Amint tudom, a **püspöki kar tekintélyes része nem rokonszenvez a keresztény szocializmussal.** Már most *kérdem, mi jövője lehet a keresztény szocializmus jegyében megindult szervezkedésnek?* Vagy elsekélyesedik — s akkor nem volt reá szükség; vagy pedig ha érvényesülni akar — amint a főntebb eset mutatja — agresszív lép fel s akkor ellentétbe jön az O. K. T. Tanácsal, ami benső zavarokra, sőt bomlásra vezethet. *S hogy ez nem rémkép, azt igazolja a szakosztály tárgyalásainak a kongresszus és a többi szakosztály higgadt tárgyalási módorától elütő s a szocializmust jellemző szervezőképessége és a főntebb említett határozat.*

Ugy sejtem, hogy erre a szakosztályra azért volt szükség, hogy a szocializmustól szaturált tanítóknak külön szakszervezetbe való egyesülését gátolja meg, ami semmiesetre sem fért volna össze a tanítói állás természetével, amit a püspöki kar nem is hagyhatott volna jóvá. Nézetem szerint azonban az ilyen szakszervezet megalkotására való törekvés nem lett volna olyan aggályos, mint egy ilyen szakosztály szervezése.

Erre a rosszakaratú kritikára hamarosan meg fog felelni a katolikus tanítóság. Mi ez alkalommal csak egy-két megjegyzésre szorítkozunk. Legkevésbé sem fogjuk fel tragikusan ezt a dolgot. Azt a helyet, ahonnan ezt a támadást nyélbe sűtötték, mi nem fogjuk komoly és tekintetbe vehető fórummá avatni azáltal, hogy fontoskodva mimelt, de valójában neveltséges erőlködésű intrikáit valami túlságos figyelmünkre méltatjuk. Ha mégis foglalkozunk, meg pedig alaposan foglalkozunk majd ezzel az ügygel, az csak a fenti cikkben megnyilatkozó *támadó feljogásnak* szól. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács keresztény-szociális szakosztálya a legnagyobb energiával ver vissza minden ellene intézett támadást, akár nyíltan ellenséges területől, akár a frigyestárs ferdítő álarca alól intéztessék is z ellene.

Két dologra kell e cikkben különösen reá mutatnunk: az egyik az a **törekvés, mely a magas püspöki kar bizalmatlanságát akarja fölkelteni a szociális szakosztály iránt**, a másik, mely a kultuszminiszter előtti akarja befeketíteni a keresztényszociális alapon való szervezkedést.

Mindkét törekvése meddő marad a *«Keresztény Tanító»*-nak, mert a perfid és üres denunciaciók ellenében tények tanuskodnak arról, hogy sem az egy-

háznak, sem a nemzetnek nincsenek, nem is lehetnek jobb munkásai, megbízhatóbb harcosai a keresztény szociális elvekkel szaturált tanítósnál.

De meddő marad ez a törekvése azért is, mert a magas püspöki kar mint a multban, úgy a jelenben is Istentől megszabott hivatásából kifolyólag, korának megértője és irányítója, tehát manapság a krisztusi igazságokat mint szociális tényezőket igyekszik érvényesíteni első sorban, amint ezt épen a püspöki kar egyik tagja, akit az egyház feje is e napokban legnagyobb szeretetéről és becsüléséről biztosított, *Prohászka Ottokár* a következőképen fejezi ki: «... az egyház beleállt a szociális szűzadba a keresztény szociális irányzattal; bele annyira, hogy tevékenységének nagy részét a keresztény szociális törekvéseknek szenteli. Haladni akar a haladó néppel; s emelkedni az emelkedő rétegekkel; szélesebb alapra akarja fektetni a jogokban és szabadságokban való részesedését; csak egyre figyel, hogy e rohamos törekvéseknek regulátora a keresztény igazság és jog legyen». Ha tehát a *«Keresztény Tanító»* a keresztény szocializmust mint az egyház ellenségét tünteti fel, akkor a *«Keresztény Tanító»* megállapítása — a legenyhébben szólva — tévedés.

A kultuszminiszter úrra való hatnitőrekvés is teljesen kárba vészett. Hiszen a jelenlegi kultuszminiszter úr programja alapján tömörültünk egyetlen erős és szerves egészé, aki a szegedi katolikus nagygyűlésen a bölcs államférfiú előrelátásával nyilatkozta ki a maga mély meggyőződését: *«a keresztény szocializmusa a jövő»*. A jövő igazi munkálói, a tanítók, ennél jobb alapra tehát nem helyezkedhettek.

A *«Keresztény Tanító»*-nak azt a további megállapítását, hogy «keresztény szocializmus» voltaképen nem is lehet, nincs is s ha van is, az a kereszténységre csak káros lehet, köszönettel honoráljuk, mint az egészségre nagyon előnyös jóízű kacagás előidézőjét. A XX. században, XIII. Leó és Ketteler püspök után, *Prohászka* és *Giesswein* idejében ilyet írni annak, aki állítólag katolikus ügy érdekében forgatja a tollat, igazán csak komikai céljai lehetnek. Ezt alaposan és menthetetlenül elérte a *«Keresztény Tanító»* vezércikkirója.

A keresztény szocialista tanítóság pedig zavar-talanul fog haladni az útján. Akik az ő munkájának megítélésére egyedül jogosítottak, azok *programmjából* és *cselekedeteiből* fogják őt megítélni és nem *intrikák* és *denunciaciók* alapján.

Magyarország katolikus tanítóságának, a keresztény szocialista tanítósnak vezérlete a legjobb kezekben van: gróf *Zichy Gyulát*, a magas püspöki kar által delegált védőelnököt és *Giesswein* Sándor drt, a tanítóság által választott elnököt egyforma nagy és őszinte szeretettel rajongjuk körül.

Ennek az együttértésnek a megbontásához gyöngé a *«Keresztény Tanító»*, gyöngé eszköz lesz minden intrika és denunciació.

A IV. kath. tanítói kongresszust mindenki impozánsnak ítélte. Ebben az ítéletben bent foglaltatik a kongresszus keretében ülésezett szociális szakosztálynak a dicsérete is és ezt elvitatni egyes jelentéktelen epizódokra való utalással nem lehet és nem szabad.

Tanítótestvéreink, tömörüljünk még lelkesebben a keresztény szocializmus zászlaja alatt és verjük vissza az akár nyíltan, akár rejtett módon ellenünk intézett támadásokat!

SZEMLE.

Egy-két őszinte szó a «Keresztény Tanító»-nak. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács azért szervezte a szociális szakosztályt, mert szükségesnek tartja, hogy a mai időben a keresztény tanítók a magyar nép-tanító szociális feladatait is megismerjék és e feladatoknak megfelelni is tudjanak. Minden bölcselkedés nélkül tehát kijelentjük, hogy a keresztény szociális szakosztály öntudatosan megállapított feladatok megoldására alakult és ezen életképes és szükséges szervezetnek szabályzatát a nagymélt. püspöki kar helyeslőleg tudomásul vette és megerősítette. E magas jóváhagyás kizárja azokat a meséket, amikről a K. T. ir és fölösleges aggályoskodással kisért. A fényesen lefolyt IV. kath. tanítói kongresszus tanúságai közé tartozott az is, hogy a kath. hitvallásos iskolákban működő tanítók hivatásuk magaslátán állanak és érdekeikért a Magyar tudnak dolgozni, egyházuknak hithű tanítói, kik hazájukhoz, királyukhoz öröklött hűséggel viseltetnek még akkor is, hogy ha keresztény szociális eszmékért lelkesednek. Tehát fölösleges minden atyáskodás, aggályoskodás!

HIREK.

A király őfelségének válasza a kath. tanítók hódoló üdvözlésére. A IV. kath. tanítói kongresszus első nyilvános üléséből hódoló üdvözlő táviratot küldött a király őfelségének. A kath. tanítók alattvalói hű hódolásukra a következő legfelsőbb választ kapták Zichy Gyula gróf püspök védő-elnök útján: Méltóságos gróf püspök úr! A felség személye körüli m. kir. miniszter úrnak f. év július hó 13-án 1836. sz. a. kelt átirata alapján szives tudomás és további esetleges eljárás végett van szerencsém tisztelettel értesíteni Méltóságodat, hogy Ő Császári és Apostoli királyi felsége a kabinet-irodának f. év július hó 5-én 4/223. sz. a. kelt értesítése szerint: a magyar kath. tanítóság 4-ik országos kongresszusának Méltóságod aláírásával felterjesztett távirati hódolatát, köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Fogadja méltóságod kiváló tisztelem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1911. jul. 26. Zichy János gróf s. k. A legmagasabb királyi elismerés ezen megnyilatkozása örömmel tölti el a magyar kath. tanítóságot.

Tanulmányi felügyelői állások az Eötvös-alap internátusaiban. Az Eötvös-alap budapesti tanítók Ferenc József házában és a kolozsvári tanítók Hunyadi házában 130—130 főiskolai tanuló nyer ellátást. Ezek felügyelete és a Házak vezetése eddig teljesen a két gondnok tiszte volt. A helyzet megkönnyítése végett a főfelügyeletet gyakorló vallás- és közoktatási miniszter az elnökség javaslatára a jövő iskolai évtől kezdve mindenik internátusban egy-egy felügyelőt alkalmaz, akinek hatáskörébe tartozik majd az ifjak szellemi és erkölcsi irányítása. A felügyelőket az igazgató-tanács ajánlatára a miniszter küldi ki és részükre az állam egyelőre 800—800 korona tiszteletdíjat, az Eötvös-alap pedig teljes ellátást ad. A pályázatban csak középiskolai és ezzel egyenrangú

képesítésű nyugalmazott nőtlen, vagy családtalan igazgatók, tanárok vehetnek részt. A pályázati határidő folyó évi augusztus hó 20-a.

Az első nemzetközi gyermektanulmányi kongresszus. A Pol. Hir. jelenti: A gyermektanulmányozás ügyével foglalkozók Genfben, Párisban, majd Brüsszelben történt megállapodásához képest az idén augusztus havának első felében pedagógiai kongresszusra gyűlnek össze a belga fővárosban, Brüsszelben. Ennek, a maga nemében első kongresszusnak az a célja, hogy a gyermektanulmányozás eddigi eredményeit összegyűjtse, a különböző törekvéseket meghatározott irányba terelje s egységesítse. A kongresszuson a Magyar Gyermektanulmányi Társaság is részt vesz s tagjai közül különösen sok tanár, tanító, orvos és pszichológus fog elmenni a kongresszusra. A kongresszust szervező központi bizottság a tárgyalásra kitűzött tételék közül négynek előadóját a Magyar Gyermektanulmányi Társaság tagjaiból szemelte ki.

TÁJÉKOZTATÓ.

Beírások. A beírás idejét az iskolaszéki elnök hirdeti ki. A beírásokat az igazgató és az osztálytanítók teljesítik. A beírások napjai már a szorgalmi időbe esnek. **Javitóvizsgálat.** A népiskolában a javítóvizsgálatok után nem szoktak vizsgadíjat fizetni. A javítóvizsgálaton jelen van az iskolaszéki elnöke, igazgató és a vizsgáztató tanító. Az eredményt a bizottság állapítja meg. — **Tandíjptótló.** (Többeknek.) A tandíjptótló államségélyért beadott kérvények elintézése azért szenved sok esetben késedelmet, mert a kérvények hiányosan, felületesen vannak felszerelve. Több esetben meg vitás kérdések tisztázása szükséges, hogy az igazság megállapítható legyen. Ahol a tandíj a tanító fizetését képezte, ott a legtöbb fenntartó előlegezi az iskolai pénztárból a tanítónak a fizetést. Ezt mindenütt megtehetnék.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

I. Gy. A javadalmi jegyzőkönyvben foglalt járandóságot a fenntartó meg nem csonkíthatja. Ez ellenkezik a törvény rendelkezésével. Megsúrgatjuk. — **M. Gy.** Tamogatni fogjuk. — **F. L. Attettük.** — **M. B. I.** Forduljon utmutatásért az Országos Tanszermúzeum igazgató-ságához Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 2. A kath. iskolákra vonatkozó engedélyezést a nagymélt. püspöki kar által kinevezett Tankönyvvizsgáló bizottság adja meg. Beküldi az említett tanszert az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács Irodájába Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. A bírálati díj 60 kor. Ezt dr. Zelliger Vilmos pápai kaplán, pénztáros írhoz küldje be Budapest, VI., Ersek-utca 2. sz. — **Petricrev.** A pályázatot a lapok közlik. — **M. M.** A 20 koronának f. evre esően annyi 1/12 része, ahány hónapig az állást betölti. — **S. E. D. J.** Felelünk. — **Sz. Gy. I.** Egyházi Zeneközlöny szerkesztősége Budapest. 2. Rendelje meg a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatala útján, Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. — **R. A.** A tanítóképzők ügyeit dr. **Neményi Imre** miniszteri tanácsos intézi. Az állami iskolák **Neiszer Antal** osztálytanácsos ügykörébe tartoznak. — **V. A.** Valaszoltunk. — **K. A. I.** Megkapja visszamenőleg. 2. A tanfelügyelő-séghez intézzen felterjesztést az iskolaszéki elnök úr. 3. Kár volna egy jobb állás előnyeit feláldozni. Visszamenőleg meg kell hogy kapja, bárhol lesz, az önt megilleti.

Tartalom. Kováts Elemér: Az Eötvös-alap. — Mihaliczka János: Az ifjúsági Mária-kongregációk. — Kóródy Miklós: A tanítóképzői tanárok nyári tanfolyama. I. — Keresztény szociális ügyek. — Szemle. — Hírek. — Tájékoztató. — Szerkesztőség üzenetei.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vánal egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közölhetnek, melyek-
nek díja előre befizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Reklamációkat csakis 8 napon belül veszünk
figyelembe. Későbbi pótlásokat példányonként 30 fillér beküldése ellenében teljesítünk.

Esztergomi érseki megye.

Garamkészi fiókegyházban a róm. kath. iskolánál egy
osztálytanítónői állomás betöltendő, amelynek javadalma
1000 kor. készpénzből áll. Lakása: csupán kettő padló-
zott szoba. A pályázni öhajtó okleveles tanítónők kér-
vényeiket *folyó hó 28-ig* garamkészi róm. kath. iskola-
székre címezve *Báthy Gyula* esperes-plébánoshoz küldjék
el. Kötelessége lesz az alsó osztályt önállóan vezetni, a
női kézimunkát úgy a mindennapi, valamint az ismétlődő
iskolában tanítani. 677 1—1

Garamsölymos fiókegyházban a róm. kath. iskolánál
nyugdíjazás folytán a tanítói állomásra *augusztus 28-ig*
pályázat hirdettetik, amelyre csakis okleveles férfitanítók
pályázhatnak. Javadalma áll: 2 kat. hold és 1347 ööl
szántóföldből, fajzasi és legeltetési jogból az úrbérek
erdeje és legelőjében, az államsegéllyel 1000 koronáig
kiegészítve. Lakása áll: 2 padlózott szoba, 1 zárt konyha,
1 kamara, 1 pince és 1 istálló. Kötelessége önállóan
mind a hat osztályt osztatlanul vezetni, az ismétlő-
iskolát a téli hónapokban 5 órán át, a nyári hónapok-
ban 3 órán át vezetni. A nős tanítók előnyben részesül-
nek. A kérvények *Báthy Gyula* esp.-plébánoshoz Garam-
ujfaluba küldendők. 678 1—1

A magyardiószegi (Pozsony m.) róm. kath. iskolánál
augusztus 25-iki határidővel egy újonnan szervezett
tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: a község-
től 100 kor., államsegély 900 kor. Egy szobából álló
lakás fűtéssel és 20 kor. kertiletmény. Kötelességei: a
reá bizott osztályt vezetni, az ismétlősöket felváltva taní-
tani, a gyermekeket istentiszteletra vezetni s ott reájuk
felügyelni. Az állás f. évi szeptember 1-én elfoglalandó.
Kellően felszerelt kérvények jelzett határidőig *Kisfaludy*
Vince alesperes-plébános, iskolaszéki elnökhöz külden-
dők. Személyes megjelenés előnyös. 689 1—1

A bakai II. tanítói (tanítónői) állás szeptember 1-én
betöltendő. Fizetése 1000 kor. Természetbeni lakás és kert.
Kötelessége az iskolaszék által meghatározott osztályokban
tanítani, a tanulókat templomba vezetni és felügyelni; a
kántoriakban segíteni. Tanítónő kézimunkát tartozik taní-
tani. Személyes megjelenés esetleg előnyt biztosít. Határidő
augusztus 25. A kérvények *Schill József* h. plébános,
iskolaszéki elnökhöz küldendők. 702 1—1

Püskii (Moson m.) kántortanítói állásra *aug. 28-ig*
pályázat hirdettetik. Javadalma háromszobás lakás, zárt
konyha, kamara, pince, két istálló, két szin, 813 ööl
kert, 5 hold 524 ööl szántóföld 120 kor. jövedelemmel,
fapénzmegváltás 96 kor., párbér és gabonamegváltás
220 kor. 16 fillér, tanítói fizetés a községtől 440 kor.,
munkaváltás 24 kor., államsegély a fizetés kiegészíté-
sére 100 kor., államsegély a megfelelő korpótlékre ké-
relmezett fog. összesen 1060 kor. 16 fillér. A felsze-
relt kérvények a püskii róm. kath. iskolaszékre külden-
dők. *Hilbert János* püskii plébános, iskolaszéki elnök.
708 1—1

Nyugdíjazás folytán megüresedett csáradai róm. kath.
tanítói állásra pályázatot hirdetnek. Jövedelme: természet-
beni lakás megfelelő kerttel, 636-50 kor. a község
pénztárából, 16 ürméter tűzifa házhoz szállítva, 290 kor.

államsegély és 3 kat. hold és 1200 ööl szántó haszon-
élvezete. A pályázati kérvények *folyó hó 27-ig* a csáradai
róm. kath. iskolaszékre címezve a garamnémeti u. p.
Garamszentbenedek, róm. kath. plébániahivatalnak küld-
endők. A választás szept. 3-án lesz. A megválasztott
tanító állomását szept. 10-én kötelees elfoglalni. Garam-
németi, *Dodek Endre* iskolaszéki elnök, 692 1—1

Illés (Hont m.) leányegyházban kántortanítói állo-
másra *augusztus 27-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma:
1 szoba, konyha, kamra, istálló, kert. A földek 3 évre
184 koronáért bérbeadvák. Államsegély 375 kor., tandíj-
megváltás 140 kor., iskolapénztárból 432 kor., stóla
20 kor., 20 m. tűzifa. Tannyelv magyar, hittan tótul, a
tót nyelv ismerete kívánatos, a község tótajku. *Willmann*
József plébános Hont-Szentantalon. 711 1—1

Egri érseki megye.

Parád—Óhutai tanítói állásra pályázat hirdettetik.
Fizetés: 1000 kor., 16 méter fa, lakás. Állomás szept.
15-én elfoglalandó. Kérvények okmányokkal *augusztus*
végéig beadandók *Juhász Károly* lelkészhez, Bodony
(Heves m.) 672 1—1

A pusztamonostori (J.-N.-K.-Szolnok m.) róm. kath.
elemi iskolánál újonnan szervezett tanítónői állásra pá-
lyázat hirdettetik. Javadalmazása: község pénztárából
fizetés címén 100 kor., lakbérül 200 kor., kertiletmény
20 kor., államsegélyből 900 kor. Kötelessége az iskola-
szék által rábizandó vegyes osztályok vezetése. Pályázati
kérvények *aug. 19-ig* a pusztamonostori róm. kath. iskola-
szék elnökségéhez intézendők. 714 1—1

Rózsaszentmártoni (Heves m.) róm. kath. iskolánál
tanítónői állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma: 1000
korona és egy szobás lakás. Kötelessége: a reá bizott
osztályt vezetni és az ismétlős leányokat oktatni. Kereszt-
levél, oklevél, esetleg működési bizonyítvánnyal felsze-
relt kérvény *aug. 20-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendő.
713 1—1

Jászberény r. t. város róm. kath. elemi vegyes isko-
lájánál nyugdíjazás folytán egy tanító és egy tanítónői
állás megüresedik, melyre *augusztus 20-ig* pályázat hir-
dettetik. Ha a városi állás valamelyike a tanyán működők
által töltetnek be áthelyezés által, akkor ezen pályázat a
tanyai állásra is kiterjed. A városi állások javadalma:
1100 kor. fizetés, 360 kor. lak és 20 kor. kertbérilletmény.
A tanyai állás javadalma: 1100 kor. fizetés és tisztességes
lakás, a tanyai tanító külön díjazásért kántori teendőket
is végez. Kötelessége: az iskolaszék által reabizott osz-
tályok vezetése. A kérvényben határozottan kiteendő,
hogy csak a városi vagy tanyai állásra pályázik-e, vagy
mind a kettőre? A teljesen felszerelt kérvények, melyhez
az egyházi házasságlevél, vagy szabad állapotot igazoló
lelkészi bizonylat is csatolandó főt. *Erdős András* pléb.,
iskolaszéki elnök úrhoz adandók be. A megválasztott
állásának elfoglalására külön lesz értesítve. *Kertész*
Gusztáv iskolaszéki jegyző. 693 1—1

A demecseri róm. kath. iskolaszék második tanító-
állásra pályázatot hirdet. Évi jövedelme: 1. Természeti
beni lakás, mely áll két szobából, konyhából és kamra-

ből. 2. Államsegélyből 900 kor. 3. Hitközségtől 100 kor. és 20 kor. kertilletmény. 4. Székelyi templom pénztárából kérelmeztetik 40 kor. Kötelessége az iskolaszék által kijelölendő osztályok tanítása, továbbá minden 4-ik vasárnapon a székelyi filiális templomban délelőtti istentisztelet alatt a kántori teendők végzése, miért is csak az ezekben jártasak kérvényei vétetnek figyelembe. Szabályszerűen felszerelt kérvények *f. hó 23-áig* (választás napja) alulírottához küldendők. Választás napjára személyes megjelenés kívánatos. Demecser (Szabolcs m.) *Déir Gyula* plébános, isksz. elnök. 703 1—1

A **nyirbogárdnyi** róm. kath. iskolaszék második tanítói állásra pályázatot hirdet. Évi jövedelme: 1. Lakbér 200 kor., később természetbeni lakás, 20 kor. kertilletmény. 2. Hitközségtől 100 kor. 3. Államsegélyből 900 kor. Kántori teendőkben jártasak stólaris mellékjövédemre számíthatnak. Kötelessége az iskolaszék által kijelölendő osztályok tanítása. Kántori teendőkben jártasak előnyben részesülnek. Szabályszerűen felszerelt kérvények alulírottához küldendők. Választás *f. hó 29-én*. Nyirbogárdnyban, melyre személyes megjelenés kívánatos. Demecser (Szabolcs m.) *Déir Gyula* plébános, iskolaszéki elnök. 704 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A «Népnevelő» 30. számában hirdett **szelesei Zólyom** m.) kántortanítói állás fizetése, mint a kincstári iskoláknál egyáltalában az 1907. évi XXVI. t.-c. alapján van rendezve, a megválasztott szeptember 1-én jut javadalma birtokába. 681 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **rafnikai** róm. kath. osztatlan népiskolánál üresedésben lévő kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Tanítói jövedelem: 800 kor., irodaátalány 12, egyéb átalányok 16 kor. Kántori jövedelem: 35 kor., stóla 70 kor. — 933 kor. Lakás: 2 szoba, konyha, éléskamra, melléképületek, 38 m. tűzifa, melyből az iskola is fűtendő, 2 láné föld, házikert. Tanítási nyelv magyar és horvát. Pályázó köteles a kántori teendőket végezni, mindennapi és ismétlőiskolát tartani. Orgonálás megkívánatik. Kérvények róm. kath. plébániahivatalhoz Rafnikra u. p. Dognácska (Krassó Szörény m.) *aug. 19-ig* küldendők. 675 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **kozmasi** róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett harmadik tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 1. államsegélyből 900 kor., 2. a község pénztárából 100 kor., 3. a község pénztárából 200 kor. lakbér és kertilletmény. 4. arra jogosultnak korpótlék államsegélyből. Kötelességei: 1. az iskolaszék által kijelölendő osztályok vezetése, 2. szükség esetén a kántoriakban díjtalanul segédkezés, 3. a növendékek templomba vezetése és azokra való felügyelet. Pályázóktól kántori oklevél is megkívánatik. Pályázati határidő *augusztus 24.* választás 20. Azon esetben ha ezen állomás a helybeli tanerők valamelyikével töltenék be, úgy azon állomásra is pályázatot nyitunk fenti határidővel. Pályázati feltételek az iskolaszéki elnökénél megtudhatók. Pályázók jelezzék, hogy ezen utóbbi állásra is fenntartják kérésüket. Kozmás (Csik m.) *Róm. kath. iskolaszék.* 683 1—1

Győri püspöki megye.

A **környei** (Komárom m.) róm. kath. népiskolánál szervezett negyedik tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Alapfizetés évi 1000 kor., lakás, egy butorozott szoba, fűtésre 15 mm. kőszén, kertilletmény 40 kor. Kötelessége: az iskolaszék által reabízott osztályok növendékeit tanítani, nevelni, minden osztályban az énektanítást vállalni — ezen munkája alatt tanító társai helyettesítik őt — és a kántorságban segédkezni. Ha ifjúsági énekkart ertvez és vezet, azért különdíjazásban részesül. A zenei

képzettséget kérjük igazolni, ami a választásnál előnyt biztosít. Pályázati határidő *augusztus 27.*, az állást pedig szeptember 4-én kell elfoglalni. *Sumbzky Antal* iskolaszéki elnök, *Kisfaludy Mihály* iskolaszéki jegyző. 673 1—2

A **rónafői** (Moson m.) uradalmi iskolához az 1911/12-ik tanévre okleveles férfitanító kerestetik. Fizetése 1020 kor., egyelőre egyszobás lakással. Az iskola most van szervezés alatt s ha a megválasztott tanító követelményeinknek megfelel, akkor esztendőre véglegesítjük. Az állás szept. 3-ig elfoglalandó. Kellően felszerelt nyomdák *aug. 25-ig* a mosonszónoki plébániára küldendők. 671 1—1

Kalocsai érseki megye.

Mozsoron (Bács m.) a róm. kath. iskolaszék egy magyar tannyelvű kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: 1. a hitközség pénztárából 100 kor. törzfizetés, 200 kor. lakbér és 20 kor. kertilletmény $\frac{1}{4}$ évi előleges részletekben, 2. 900 kor. államsegély, 3. korpótlékok. Megválasztandónak kötelessége a mindennapi és ismétlő iskolában tanítani, az összes kántori teendőket önállóan végezni és az újvidék-palánkai tanítóegyesület állandó tagjának lenni. Kántori oklevéllel bírók előnyben részesülnek, de a kántori teendőkben való jártasság legalább lelkesítő bizonyítvánnyal igazolandó. A kérvények az iskolaszékre címezve nt. *Kirschbaum Lajos* esperes úrhoz Titelre küldendők. Az állás szept. 10-én elfoglalandó. 715 1—1

Kassai egyházmegye.

Bélyi róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés. Kötelessége: két osztály vezetése és az összes osztályokban a női kézimunka tanítása. Felszerelt nyomdák *augusztus 25-ig* *Lahosinszky Adolf* esperes úrhoz Nagytárkány, u. p. Bély (Zemplén m.) küldendők. Választás augusztus 28-án délután Bélyben az iskolatermben fog megtartatni. 670 1—1

A «Népnevelő» 32-ik számában megjelent pályázati hirdetés a **perényi** (Abaujtona m.) róm. kath. kántortanítói állásra, ez is benne van a hirdetésben: személyes megjelenés kívánatik. Ezzel kapcsolatban ki nyilatkozatom minden félreértés kikerülése végett, hogy költség megtérítés kötelezettsége nélkül. Vagyis a személyesen megjelent pályázók sem utiköltséget, sem napidíjat, sem költségeik megtérítését nem követelhetik az iskolaszéktől vagy annak elnökétől. *Homoky Lajos* róm. kath. plébános, iskolaszéki elnök. 694 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **györkeházi** róm. kath. iskolaszék egy tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak tanítók és tanító-nők. Javadalma: 252 kor. a hitközségtől, 748 kor. államsegély és a törvényesen előírt kertilletmény. Pályázatok címzendők *augusztus 20-ig* *Baross Károly* esp. plébános címére Rajecre Tót nyelv ismerete szükséges. 631 2—2

Rajeci (Trencsén m.) r. k. népiskolához két férfitanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Az egyik tanító jövedelme: Rajec községtől 550 kor., államsegély 402 kor., 6 öl puhafa 48 kor., kert helyett 20 kor. és csinos lakás. A másik tanító jövedelme: Rajec községtől 705/06 kor., államsegély 238 kor., 6 öl puhafa 48 kor., 3 mérő alá való föld, melynek kat. jövedelme 1/48 kor., plébánia pénztárából 6/72 kor., kert helyett 20 kor. és csinos lakás. Az egyik tanító karénekési teendőkkel fog megbízatni, aki a kántort hivatalos elfoglaltsága, vagy betegsége alkalmával köteles helyettesíteni. A karénekési jövedelem összeírás szerint 148 kor. Tót nyelv ismerete és zenei jártasság szükséges. Választás *aug. 27-én*. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. A kellően felszerelt nyomdák *Baross Károly* esp. plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők. 697 1—1

Alsóbodoki (Nyitra m.) kántortanítói, és egy osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Kántortanító javadalma: kétszobás lakás, melléképület, kerttel, fizetése 600 kor., 51 méter rozsz megváltva 50 kor., püspöki pénztárból 25-20 kor., stóla megváltva 28 kor., 12 kat. hold szántó hasznobére 320 kor., 3 1/2 öl tűzifa beszállítva, offera, temetés, búcsuztatás 42 kor., alapítványi szent mise és ostyasütés harmadik vasárnapi szent miséhez 5 kor., tannyelv magyar. Osztálytanító javadalma: államsegéllyel együtt 1000 kor., kétszobás lakás, kamra, kerttel. Kötelességek a kijelölt osztályban ismétlősöket is tanítani. Pályázati kérvények *e hó 28-ig* a pogrányi plébániahivatal címére küldendők. A választás, melyre személyes megjelenés kívánatik, a kántori próba után *e hó 31-én* délelőtt tíz órakor lesz megtartva. *Karsay Imre* pléb. iskolaszéki elnök. 695 1—1

Pannonhalmi főapátság.

A kájári (Győr m.) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: négy szoba, konyha, két kamra, istálló, pajta, házikert, 14 kat. hold 809 □ öl szántó föld, 4 kat. hold 153 □ öl rét és 240 □ öl legelő; a szántóföld 2/3 részének megmunkálása, tandíjkárpótlás, stóla, párpénz, a zsellérek munkaváltsága, 18 köbméter fa, melyből 16 köbméter hazahordanak, minden házaspártól 21 liter rozsz, 15 kor. kertpótlék, a legújabb javadalmi jegyzőkönyv szerint összes javadalma: 2106-30 kor. Kötelessége; a mindennapos és ismétlős fiúgyermek tanítása, az összes kántori teendők végzése és a harangozásról való gondoskodás. Választás *aug. 27-én*, amikor a kántorságból próba is lesz. A felszerelt kérvények *Kemény Fülöp* iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás szept. 3-án elfogalandó. 676 1—2

Pécsi egyházmegye.

A lipitói (Baranya m.) fiókközsegi kath. iskola második tanítói állásra *aug. 25-ig* pályázatot hirdetünk. Fizetése: alapfizetesként polgári évre 900 kor. államsegély, a hitközségtől 100 kor., továbbá kétszobás lakás, konyhával, kamrával természetben, 20 kor. kertváltás. Baromfitartási joga udvaron nincs. Kötelessége: Az iskolaszék által kijelölt osztályok oktatása, gyermekeket istenítiszteletre vezetni s ott reájuk felügyelni, hittant hitoktató akadályoztatása esetén tanítani, kántoriakban segédkezni és helyettesíteni. Német nyelv tudása szükséges. Személyes megjelenés ajánlatos. Csak férfitanítók pályázhatnak. Állás szept. 15-én elfogalandó, mely naptól a fizetés is folyósíttatik. Felszerelt kérvények alulirothoz címzendők: *Trinn János* plébános, iskolaszéki elnök Babarc. 674 1—1

A dárdaí (Baranya m.) róm. kath. iskolánál megüresedett III. tanítói állásra *augusztus 25-ig* pályázatot hirdetnek. Fizetése: hitközségtől 100 kor., fizeteskiegészítési államsegély 900 kor., lakásváltás a hitközségtől 180 kor., kertváltás 20 kor. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályok oktatása, tanulókat az istenítiszteletre vezetni s rájuk felügyelni, hittant beemléztetni, ugyanazt hitoktató akadályoztatása esetén tanítani, kántoriakban segédkezni, vagy ha nő választatnék meg, kézimunkát tanítani. Német nyelv tudása szükséges. Állás szept. 1-ig elfogalandó, mely naptól fizetése is folyósíttatik. Felszerelt kérvények alulirothoz címzendők *Gaál Sándor* plébános. 687 1—1

A dunaföldvári-belvárosi róm. kath. népiskola tanítói állásra pályázat hirdetik. Ezen állomás javadalma 894 kor. készpénz és 106 kor. értékű, 20 □³ lányfa, megfelelő lakáspénzzel. Ha ezen állást helyben működő tanító nyeri el, a megválasztottnak állása jön üresedésbe, melynek javadalma 1000 kor. alapfizetés, az 1907. t. cikkben biztosított illetményekkel. Csak férfitanítók pályázhatnak, orgonálás és kántorságban jártasak — külön díjazás mellett — előnyben részesülnek. Az állomás szeptember 1-én elfogalandó. Kérvények *augusztus 23-ig* a róm. kath. iskolaszéki elnökséghez küldendők. *Biró Imre*, prépost-plébános. 691 1—1

A kajdaci róm. kath. iskolánál két pályázat hirdetetik. I. Kántortanítóira, melynek javadalma 1/4 telek, 151-60 kor. hasznobéri értékben, párpénz 23-60 kor., tandíj államsegélyből 120 kor., munkaváltság 44 kor., fizetéspótlék 339-12 kor., a vallásalapból 32-88 kor., alapítványi misék után 24 kor., stóla 146 kor., nagyon minimális számítással, termények: gabona, széna, fa 188 kor. értékben és 118 kor., fizeteskiegészítés államsegélyből. Lakása 2 szép szoba, konyha, kamra, pince, padlás, melléképületek, egy negyed hold jó házikert. Kötelessége: az ismétlőiskolában tanítani, az osztatlan fiúiskolát vezetni és az összes kántori teendőket előírás szerint végezni. Személyes megjelenés és kántorpróba kívánatos. Az állás azonnal elfogalandó. II. Az újból szervezett osztálytanítói állásra. Javadalma 1000 kor. havi előleges részletekben. Kötelessége: az ismétlőiskolában tanítani, az osztatlan leányiskolát vezetni. Tanítónök is pályázhatnak. Az állás szeptember 1-én fogalandó el. Mindkét állásra a folyamodványok *aug. 20-ig* a kajdaci rk. plébániahivatalhoz küldendők. *Az elnökség.* 709 1—1

A teveli (Tolna m.) róm. kath. népiskolánál a IV-ik sorszámú tanítói állásra *f. hó 19-ig* pályázat nyitattik. Javadalma: egy butorozott szoba államsegéllyel 1000 kor., a második szoba s kertpótlék címén 120 kor. Kötelessége a kijelölt hétköznapi s ismétlőiskolát vezetni, a kántorságban díj nélkül segédkezni. A kik nemélt tudnak s kántori oklevéllel bírnak, előnyben részesülnek. A megválasztott köteles a pécsyegyházmegyei tanítóegyletbe lépni. *Iskolaszék.* 707 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Kántorságban jártas tanító, esetleg nyugdíjazott kántortanító, mint helyettes egy évre alkalmazást nyerhet. Megkeresések *Gaál István* tanítóhoz küldendők Gömör-péterfalvára, posta Ajnácskő. 685 1—2

A nemtői róm. kath. iskolaszék egy II. tanítónői állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: 100 kor. törzsfizetés és 20 kor. kertilletmény a politikai községtől, 900 kor. államsegély és tandíjváltás a növendékek száma szerint. Az iskola fölépítéséig egy szobából álló lakása a volt jegyzői irodahelyiségben lesz. Kellően felszerelt kérvények *aug. 28-ig Alk Antal* alesperes-plébános, iskolaszéki elnökhöz Kisterenyére (Nógrád megye) küldendők. 710 1—1

Csákyházaí róm. kath. népiskolánál a II-od tanítónői állásra *augusztus 24-ikére* pályázat hirdetik. Van tisztességes lakása, a hivektől 100, államsegélyből 900 koronája. Okmányok alulirothoz küldendők, de csak másolatban, melyek vissza nem küldetnek. Fülekpüspöki, (posta: Füle, Nógrád megye). *Fábián Kamill* plébános. 712 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Nagyhőrcsőkpusztai róm. kath. elemi népiskolai tanítói állásra gróf Zichy Antal iskolafenntartó nagybirtokos pályázatot hirdet. Javadalma: készpénzilletmény 280 kor., buza-, rozsz, árpa-, tejaváltás 149-79, + 122-32 + 54-60 + 87-60, kántori szolgálatért kápolnában 102 kor., a felsőtöbörzsöki fiókiskolában való tanításért havi 50 kor. Természetben lakás, mellékhelyiségek, kert. Törvényes korpótlék. Kötelessége: a nagyhőrcsöki és felsőtöbörzsöki osztatlan népiskola növendékeinek tanítása, nevelése, a nagyhőrcsöki népkönyvtár kezelése, nyári vakáció idején a gazdaságban külön díjazás ellenében segédtsíti teendők végzése, ismétlőiskolások tanítása, véglegesítés után belépés az országos tanítói nyugdíjgyvesületbe és a fejjermegyei róm. kath. tanítóegyletbe. Véglegesítés egy év leteltével. Pályázati határidő *augusztus 20.* Ki-nevezés kézhezvétele után az állás azonnal elfogalandó. Kérvények *gróf Zichy Antal* iskolafenntartóhoz intézendők és Kálozra (Fejér m.) *Székely Gyula* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 698 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Zsamánd főközségi róm. kath. elemi iskola tanítói állásra a Népevelő f. évi 28. s 29. számaiban hirdett pályázat újra kiíratik, a választás napja *aug. hó* 28. délután 3 órára kitűzetik. Javadalma: tanítói és kántori 1010 kor. készpénz a hitközségtől, 60 kor. földhaszonértéke egyéb teendőkért, ha a tanító elfogadja, 100 kor. készpénz a hitközségtől, összesen 1170 kor. Lakás természetben. Korpótlék az államtól. Tannyelv magyar, segédnyelv horvát és német. Kötelességei a díjlevélben vannak részletezve. Kellően felszerelt kérvények a fent kitűzött napig küldendők a plébániai hivatalhoz Szentkút, u. p. Strém, (Vas m.) 718 1—1

A felsőlendvai (Vas m.) róm. kath. népiskolai tanítói állásra *szeptember 1-ig* pályázat hirdetik. Javadalma: 900 kor. államsegély, szeptember 1-től a hitközségtől 100 kor. és egy szoba. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályban, nemkülönben az ismétlősöket tanítani és a kántor akadályoztatása esetén a kántoriakban önállóan segédkezni. Szabályszerűen felszerelt kérvények *Bednarik Rezső* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 679 1—1

A horvát-nádalfai róm. kath. főkegyházi iskolaszék az osztálytanítói állásra *augusztus 19-ére* pályázatot hirdet. Évi jövedelme: 1. egy szobából álló lakás butorozva, 2. 400 kor. a hitközség pénztárából, 3. 600 kor. államsegély. Tartozik az I—II. osztályt magyar nyelven tanítani, az ismétlőiskolásokat is felváltva a kántortanítóval és szükség esetén a kántorságbansegédkezni; fellelténye 24 kor. *Perényi Antal* iskolaszéki e. elnök Körmenten. 684 1—1

A jáki (Vas m.) róm. kath. iskolaszék az ujonnan szervezett V. tanítói állásra *augusztus 18-ig* pályázatot hirdet. Javadalom: az államtól 900 kor., a községtől 100 kor. és 20 kor. kertpótlék egy szobával. Kötelesség: a rea bizandó osztály mindennapi és ismétlő tanulók tanítása és a kántorságban segédkezés. Az állást szept. 1-én el kell foglalni. Folyamodások az iskolaszékhez küldendők. *Horváth Lajos* iskolaszéki jegyző. 690 1—1

A felsőkéthelyi anyaközségben ujonnan szervezett róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 100 kor. a hitközségtől, 900 kor. államsegély, 20 kor. kertilletmény. Kötelességei a díjlevélben foglaltaknak. Pályázhatnak okleveles tanítók, esetleg tanítónők is. Választás *aug. 27-én* d. u. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények a felsőkéthelyi (Vas m., felsőőri járás) plébániahivatalhoz küldendők. 706 1—2

Váci egyházmegye.

Kiskunfélegyháza rendezett tanácsú város róm. kath. iskolaszéke egy rendszeres tanyai iskolai tanítói állásra pályázatot hirdet. Az állás javadalma: 1100 kor. törzsfizetés, melyből 600 koronát a város, 500 koronát államsegély fedez, lakás az iskolaépületben, kert és törzsenyszerű korpótlék. Az állás október 1-én foglalandó el. Azon okleveles tanítók, kik ezen állást elnyerni óhajtják, tanítói oklevéllel, szolgálati és orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket az iskolaszékhez intézve *aug. 25-ig* alulírott nál nyújtják be. Az orvosi bizonyítványban az is igazolandó, hogy a pályázó nem trachomás. Az iratok pénzküldése céljából kérem közölni az illetékes plébániahivatal székhelyét. Kelt Kiskunfélegyháza, *Toldy Jenő* plébános, iskolaszéki elnök. 680 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Felsőegresden (Somogy m.) két ujonnan szervezett IV-ik és V-ik férfiosztály tanítói állásra pályázat nyitattik. Fizetése: 1000 kor. Ebből 100 kor-t a hitközség pénztárából, 900 kor-t államsegélykép kap. Egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: egy tanterem növendékeit tanítani, vallásérkölcösen nevelni s a kántori teendőkben akadályoztatás esetén segédkezni. Folyamodva-

nyok kellően felszerelve *aug. 27-ig*, mely napon a választás is megejtetik. *Schmidt Félix* isksz. egyházi elnök címére küldendők. 716 1—1

A tósokberéndi (Veszprém m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: Egy butorozott szoba, a második szoba értéke helyett kapja lakószobájának fűtését; $\frac{1}{4}$ hold kert természetben, államsegélyből 360 kor., a hitközségtől 320 kor., az iskolaszék elnöke utján 320 kor., összesen 1000 kor. A kántorságban jártasok előnyben részesülnek. Kötelessége: a kijelölendő osztályokat tanítani, a gyermekeket a templomba kísérni és ott rájuk felügyelni. Az állás *aug. 31-én* elfoglalandó. Kérvények *Szobek Loránt* plébánoshoz Tósokberéndre u. p. Ajka, (Veszprém m.) intézendők. 705 1—1

A monostorapáti (Zala m.) róm. kath. kántortanító-állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: lakás és mellékhelyiségek természetben; 11 kat. hold 177 □ öl szántó föld, 1 kat. hold 1138 □ öl rét, 6 kat. hold 404 □ öl, legelő, haszonbérértékük 644 kor., munkaváltság 63 kor. 31 köbméter hasábra házhoz szállítva, községtől 266-40 kor., léleggabona átlag 60 mérő, stóla átlag 60 kor., alapítványokból 81-30 kor., legeltetési jog, kertilletmény 20 kor. Megállapított összes javadalma 1524-70 korona. A kellően felszerelt kérvények *aug. 20-ig* küldendők be, a választás *aug. 22-én* délelőtt 8 órakor lesz. Személyes megjelenés kívánatos. A megválasztott szeptember 1-én az állást elfoglalni s az özvegy jogának idejére helyettesi fizetéssel megelégedni tartozik. *Az iskolaszék.* 686 1—1

A bókaházai ujonnan szervezett róm. kath. II. tanítói állásra *augusztus 20-ának* d. u. 3 órájára pályázat hirdetik. Javadalma: 1. 900 kor. államsegély; 2. a hitközségtől alapfizetés 100 kor.; 3. egyszobás butorozott lakás, 1 öl fa házhoz szállítva és felaprítva, kert és lakberkiegészítés fejében, értéke 200 kor. Pályázhatnak róm. kath. férfi- és nőtanítók. Személyes megjelenés előny. Vasuti állomás helyben. Kérvények a zalacsányi plébániahivatalhoz küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztott a «Gondviselés» alapba belépni köteles. 669 1—1

A gamás-i (Somogy m.) róm. kath. iskolaszék a IV. osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Ezen állás javadalma: 1000 kor., melyből 900 kor. államsegély és 100 kor. a hitközségtől, 20 kor. kertilletmény, egy butorozatlan szoba. A megválasztott tanító köteles az iskolaszéki elnök által kijelölt osztályt vezetni, az ismétlőiskolásokat tanítani, a kántornak az orgonálásban önállóan segédkezni, egész éven keresztül mindennapi iskolásokat hétköznap is szent misére kísérni, ott rájuk felügyelni, körmenetekben jelen lenni s esetleg a kántor helyett az istentiszteletet végezni, a gyermekeket egyházi énekre oktatni. Nőtlen férfitanítók pályázhatnak. Folyamodványok *Vértes Ferenc* iskolaszéki elnök címére küldendők. 696 1—1

Gyugyi (Somogy m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 900 kor. államsegélyből, 100 kor. hitközségtől, kertilletmény, szép új lakás. Férfitanítók, kik kántoriakban segédkezni tudnak, nőtanítók, kik saját háztartást vezetnek előnyben részesülnek. Kérvények *szeptember 1-ig* egyh. ker. tanfelügyelőhöz, Lengyeltóti küldendők. 701 1—1

A dégi (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék a harmadik tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor., egyszobás lakás a legszükségesebb butorozattal és 20 kor. kertilletmény. Kötelessége a kijelölendő mindennapi és ismétlősöket tanítani, a tanulókat templomba vezetni, ott rájuk felügyelni, az egyházmegyei «Gondviselés» tanítói nyugdíjintézet tagjává lenni. Pályázhatnak férfiak és nők. Ha férfitanító választatnék meg, tartozik a kántorságban díjtalannul segédkezni, ha nő, az összes leány növendékeket kézimunkára oktatni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények *augusztus 20-ig* a plébániahivatalhoz küldendők. Megbízásból: *Jósa Ernő* iskolaszéki jegyző. 688 1—1

Két harmadik elemibe járó gyermek mellé okleveles, németül is tudó óvónőt, esetleg tanítónőt keresek. Fizetése: teljes ellátás és havi 30 kor. Fényképpel ellátott ajánlatok *Huszár Kornél* m. kir. erdőmérnök címére Benesháza (Zólyom m.) kéretnek. 717 1-1

Alulírt segédtanítót keres. Javadalma: butorozott szoba, világítás, elegendő ieli fűtőanyag, mosás, étkezés, készpénzítés megegyezés szerint. Pályázhatni *augusztus végéig Grundmann János* Vitány u. p. Mikóháza, per Sa. Újhely. 699 1-1

Segédtanítót keresek ki a kántorság minden ágában jártas. Kötelessége: 3 vegyes osztály tanítása, ha hell a kántorság önálló végzése. Fizetése évi 360 kor., mosás és világítást kivül ellátás. Oklevéllel bíró pályázók megkeresésüket *Csosz Pál* kántortanítóhoz küldjék. Tatár-szentgyörgy (Pést m.) 700 1-1

Nevelőnő kerestetik két elemista leány gyermekemhez. Megkivántatik, hogy gyermekekkel állandóan foglalkozzék, németül társalogjon, szerény és házas legyen. Fizetési feltételeiket és bizonyítvány másolataikat küldjék alábbi címre: *Dobák Zsigmond* urad. intéző. Parnó, (Zemplén m.) 682 1-2

Felhívás a nagytapolcsányvidéki róm. kath. vallási tanítóiakhoz. Nyitraújvárnál, a ker. Iskolatestvérek kies fekvésű intézetében, az illetékes tényezők helyes hozzájárulása mellett augusztus 28-tól szeptember 1-ig bezárólag *P. Csambál András* S. J. lelki atya, róm. kath. tanítók számára lelkigyakorlatokat fog tartani. Bevezető sz. beszéd 28-án este, szept. 1-én pedig közös sz. áldozás. Alkalom nyújtatván ekként a lelki megújodásra főképp mindazoknak, akik hasonló célból a távoleső nagyszombati rendházba 4-5 napra nem távozhattak, további tájékozás végett alulírott kéri az előzetes jelentkezést legkésőbb *aug. 20-ig*. Résztehetnek lelkészek is. Nyitra-körös, (posta helyben) *Markovich János* tank. esperes.

Anyagyházban működő, 40 éves róm. kath. kántortanító, ügyes zongorista, dalárdát vezet, oly magyar nyelvű községbe ajánlkozik, hol neje, ki kézimunkatanításban jártas okl. tanítónő, szintén állást nyerhetne. Szíves megkeresésre azonnal válaszolok, vagy személyesen jelentkezem. *Bussa Danó* kántortanító, Sajópüspöki, u. p. Bánréve (Gömör m.) 658 2-2

4 évi nevelői működéssel okl. tanító, nevelőnek tanítónak ajánlkozik. Megkeresések *Kiss Géza* igazgató címére Magyarlápós kéretnek. 655 2-2

Polg. iskolai magyar-német nyelvzakos kath. tanítónő állást keres. Cim: Tanítónő, Modor-Harmónia (Pozsony megye), Anna-villa 3. 603 3-3

32 éves, nős, róm. kath. kántortanító, jó oklevéllel, jeles bizonyítványokkal, kitűnő orgonista, középerős, kellemes bariton hanggal, kántortanítói állást keres, hol legalább 600 kor. államsegély van, esetleg a teljes fizetés készpénzben. Tanítónak is elmenne oda, hol lakást természetben kap. Cim: Kántortanító, Kisterenye, poste restante. 598 3-5

Egy polgári, esetleg elemi iskolai tanítónő, ki a német nyelvet tökéletesen bírja, felvétetik polgári iskolai magántanulók tanítására. Hol, megmondja a kiadóhivatal. 596 3-3

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Többeknek. Lapunkat csakis azon kath. iskolák kapják meg ingyen, melyek az egyházmegyei főtanfolyamosság által beküldött jegyzékben szerepelnek, vagy akik pótlólag a főtanfolyamosság útján hozzánk fordulnak.

K. I. A lapzárta *mindig péntek délelőtt van*. Azontúl érkező pályázati hirdetések csak a következő számban közölhetők.

L. J. Pályázati hirdetést csakis a pénz előzetes beküldése esetén közlünk. Kérjük az összeg szíves beküldését a kiadóhivatal címére.

F. K. A «Népnevelő» küldését azért szüntettük meg, mert nem előfizető. Ingyen pedig csak azon iskoláknak küldjük, melyeket a főtanfolyamosság nálunk bejelent.

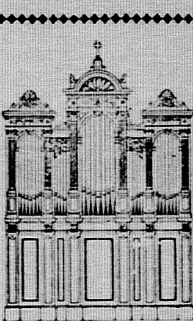
O. M. A «Népnevelő»-t névre csakis előfizetés esetén küldhetjük. Előfizetési ára félévre 4 korona. Egész évre 8 kor. Negyedévre vagy hónapokra nem lehet előfizetni.

B. J. Pályázati hirdetések, valamint a díjak mindig a kiadóhivatal címére küldendők. Hibás címzésből eredő késésekért nem vállalunk felelősséget.

Érdeklődő. A magas püspöki kar múlt évi november 17-én tartott tanácskozmányából kifolyólag az összes püspökök egyházmegyéjükre akként rendelkeztek, hogy a tanítói pályázatoknak a «Népnevelő»-ben közzététele kötelező s csakis azon tanítók megválasztása nyerhet egyházhatalossági megerősítést, amelyeknek pályázati kihirdetése a «Népnevelő»-re vonatkozó számával igazolható.

Hirdető. Csakis pályázati hirdetést közlünk szavanként 6 filléért. Más hirdetés megállapodás szerint.

ORGONAÉPÍTÉSI MINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, villamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító.

A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kiüntette. Kedvező fizetési

feltételek mellett pneumatikai

nemeshangu orgonákat szállít.

Mindenmü orgonajavításokat

és hangolásokat lelkiismeretes

és pontosan teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat

kívánatra díjmentesen küld.

64 2-52

Wegenstein Lipót és Fia

első délmagyarországi orgonaépítő műintézet, villamos üzemre berendezve

TEMESVÁROTT.

Sürgöncyim: WEGENSTEIN.

Szállítanak kitűnő, legújabb rendszer szerint

készített pneumatikus orgonát, bármily nagy-

ságban a legolcsóbb árak mellett. Minden-

nemü javításokat, átépítéseket, kiegészítést,

hangolásokat, valamint orgonák évi gon-

dozását, jó karban tartását olcsón

vállalunk. Költségvetéssel és rajzokkal

kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

378 7-12

ÁLLANDÓ MŰKIÁLLÍTÁS.

A Szent-István-Társulat műkereskedésében

beszerezhetők az elsőrangú hazai és külföldi

művészek vallásos tárgyú eredeti festményei és

azok reprodukciói jutányos áron és kényelmes

havi részletfizetés mellett.

Tessék képesjegyzéket kérni.

HARMONIUMOK.

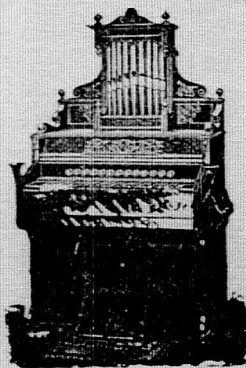
A gyönyörű hang, melyet a világnru és elismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmes szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. **Pedálos harmoniumok** orgona méretekben. Ezen általános elismert remek műveket bocsát ki

STOWASSER JÁNOS csász. és királyi udvari szállító.

Első magy vill. erőre berend. hangszergyár
Budapest, II., Lánchid-utca 5. szám.

Gyár: Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára

283-I.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült elismert kiváló minőségű összes huros, vonós és fuvós hangszereit. Saját találmányú (Rákóczi) Tárogató; általános elismert legjobb, soló hangszerré általam konstruáltott. Iskolával 35 ftről felfelé.

Hangfokozó-gerenda, mely által bármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer.

□ Biztos siker. □

Tanéröknek kedvezmény.

Arjegyék minden egyes hangszerről külön kívánatra bérmentve küldetik.

Elismert elsőrangú műremek csak a **Zimmermann-féle** harmoniumok!

Az előkelő valódi **Zimmermann-féle**

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlen a monarchia vezér - képviselőitől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek - tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium - katalogus ingyen!

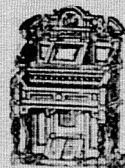
Üzletek: Lipse, Szent - Pétervár, Moszkva, Riga és London.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tiszviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mérettel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig.

Tanéröknek s lelkészeknek különösen száazlekedmény. Arjegyék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93

RIGLER JÓZSEF EDE

□ PAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG □

BUDAPEST
VI, RÓZSA-UTCA 55.

Chromolitografiai műintézet és könyvnyomda készít: részvényeket, csekk, pénztárjegyeket, takarékpénztári betétkönyvecskéket, plakátokat művészi kivitelben. □

Vonalzó-intézet és üzleti könyvek gyárában kitűnő anyagból laposan nyíló üzleti könyvek, másoló- és jegyzet-könyvek. □

Iskolai felszerelések, u. m.: irkák, gyakorlatok, rajzfüzetek, rajztömbök, vázla-könyvek stb. készülnek.

Levélborték- és levélpapir-osztályban állandóan díszes levélpapir- és borték-különlegességek csinos dobozokban, eljegyzési és névjegykártyák készülnek.

„Adria“-szárzlemecsek, fényképészeti kartonok és felszerelések. □

Gizella-Telepi faneműgyár modern iroda-berendezések, iskolai és mérnöki rajz- és írószerek lerakata.